

Overzicht 2013

Advies- en Meldpunten Kindermishandeling (AMK)

Hoe vaak belt iemand een Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK)? Wanneer onderneemt het AMK actie? Om welke kinderen gaat het? In dit jaarverslag bieden we u een overzicht van de gegevens die de AMK's in 2013 registreerden en de ontwikkelingen die zich sinds 2005 hebben voorgedaan.

- Elk Bureau Jeugdzorg heeft een Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK). AMK's geven advies over en onderzoeken (vermoedelijke) kindermishandeling. Iedereen die zich zorgen maakt over een kind in zijn of haar omgeving kan een AMK bellen.

ADVIES EN ONDERZOEK

Een telefoontje naar het AMK kan leiden tot een advies aan de beller of - in overleg met de beller - tot de start van een onderzoek naar kindermishandeling.

• **Advies.** De AMK-medewerker en de beller schatten samen de situatie in. Waarom maakt hij of zij zich zorgen? Hoe kan de beller zelf meer duidelijkheid krijgen over het welzijn van het kind? Kan hij of zij iets doen om het kind en de ouders te steunen? De beller krijgt advies en blijft zelf verantwoordelijk voor het ondernemen van verdere stappen. Wel kan een belafpraak gemaakt worden om het resultaat en een eventueel vervolg op het advies door te nemen. Het AMK legt alleen de naam van de adviesvrager vast, indien deze daar mee instemt, maar geen persoonsgegevens van het gezin waarover het gaat.

• **Onderzoek.** In overleg met de beller besluit de AMK-medewerker dat een onderzoek nodig is. Vanaf dat moment heet deze melding in de statistieken een 'onderzoek' naar kindermishandeling. De volgende stap is dat het AMK onderzoekt of het inderdaad om kindermishandeling gaat en zo ja, welke hulp het gezin nodig heeft. In dit geval zorgt het AMK er voor dat hulp en bescherming geboden worden. Het AMK registreert de eerste contacten per gezin, ook als het gaat om meerdere kinderen. Een advies of onderzoek in de statistieken betreft dus niet per se één kind. Als het gaat om een onderzoek, wordt de situatie van alle kinderen in het onderzoek betrokken.

HOE VAAK ZIJN DE AMK'S GEBELD?

In 2013 is 66.715 keer contact opgenomen met het AMK door mensen die in hun omgeving, privé of beroepsmatig, kindermishandeling vermoedden. AMK-medewerkers gaven 46.922 keer advies en ondersteuning.

Ze constateerden in 19.793 gevallen dat een onderzoek door het AMK nodig was.

In 2013 is het aantal keren dat mensen contact opnamen met het AMK licht gestegen. Het aantal telefoontjes ('eerste contacten') waarbij het AMK adviseerde, steeg met 2,3 procent ten opzichte van 2012. De eerste contacten die tot een onderzoek leidden, namen eveneens licht toe met 1,7 procent. Het beroep op het AMK zit iets boven het niveau van 2011, waarmee de stijging van de afgelopen jaren, na de daling van 2012, is voortgezet. Dat geldt zowel voor de adviezen als de onderzoeken.

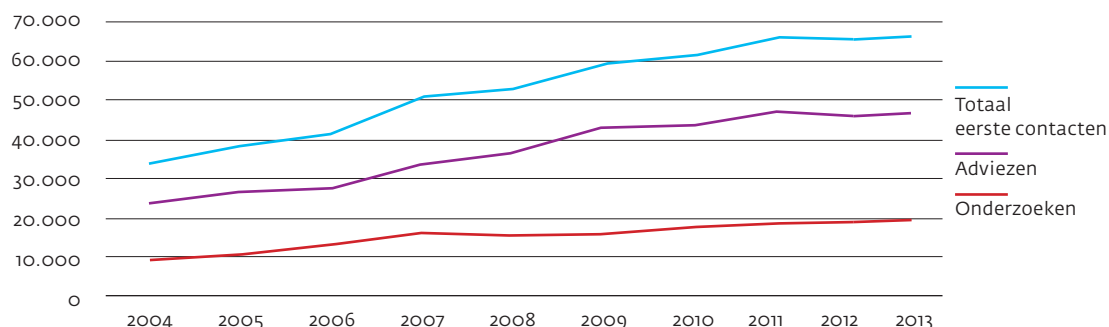
De groei vlakkt sinds 2012 af. De stijging van het aantal eerste contacten in de jaren daarvoor had te maken met een aantal zaken. Allereerst met de voorbereiding op de verplichte meldcode voor beroepsbeoefenaren in sectoren als gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, justitie en politie. De toename was vooral te zien in een groot aandeel van de ziekenhuizen in de adviezen van het AMK en vanuit de politie voor meldingen van een vermoeden van kindermishandeling, zie hiervoor verder figuur 4 en 5. Ook andere professionals die met kinderen te maken hebben, kregen extra scholing en training om signalen van kindermishandeling te herkennen. Hierdoor werd de ernst van de problematiek sneller duidelijk en komen meldingen adequater en in een eerder stadium terecht bij het AMK. Bovendien waren met name professionals en in mindere mate ook particulieren sneller bereid te bellen voor advies als ze twijfelden over kindermishandeling. Een mogelijke verklaring hiervoor is de publieke uitstraling van het AMK in campagnes en bij mediacontacten. In figuur 1 wordt de groei van de afgelopen jaren zichtbaar: het aantal adviezen en onderzoeken is in 2013 95,9 procent hoger dan in 2004.

Aantal eerste contacten per jaar

Soort contact	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Adviezen	24.241	26.712	27.929	33.643	36.790	42.849	43.925	46.739	45.887	46.922
Onderzoeken	9.820	11.340	13.815	16.932	16.156	16.587	18.076	19.254	19.453	19.793
Totaal eerste contacten	34.061	38.052	41.744	50.575	52.946	59.436	62.001	65.993	65.340	66.715

Tabel 1.

Aantal eerste contacten per jaar

Figuur 1.

VERDELING OVER DE VERSCHILLENDE AMK'S

AMK's behandelen adviesvragen en voeren onderzoeken uit voor kinderen die in hun werkgebied wonen. Tabel 2 laat zien hoeveel eerste contacten tot adviezen hebben geleid en hoeveel meldingen voor onderzoek de verschillende AMK's hebben ontvangen. Die aantallen hangen niet alleen af van de omvang van het werkgebied. De bekendheid van een AMK in een provincie of grootstedelijke regio speelt een rol, evenals de manier waarop instellingen in de provincie of grootstedelijke

regio samenwerken en de werkspraken met ketenpartners. Bovendien verschilt de wijze waarop politiemeldingen binnenkomen per AMK. Sommige Bureaus Jeugdzorg hebben een Centrale Aanmelding of Centrale Toegang die ook de eerste contacten van het AMK behandelt. De hoofdactiviteit van het AMK is in dat geval het onderzoek. Voor exacte informatie hoe het in een bepaalde provincie of regio werkt, is het zinvol om contact op te nemen met het betreffende AMK.

Aantal eerste contacten per AMK in 2013

Werkgebied	Vestigingsplaats	Adviezen	Onderzoeken	Totaal
Groningen	Groningen	1.619	703	2.322
Friesland	Leeuwarden	1.530	1.229	2.759
Drenthe	Assen	1.817	642	2.459
Overijssel	Zwolle	1.877	1.027	2.904
Flevoland	Almere	606	430	1.036
Gelderland	Velp	7.759	1.142	8.901
Utrecht	Utrecht	2.842	1.379	4.221
Noord-Holland	Alkmaar	3.546	2.224	5.770
Agglomeratie Amsterdam	Diemen	5.063	540	5.603
Haaglanden	Den Haag	2.522	2.694	5.216
Stadsregio Rotterdam	Rotterdam	3.961	1.363	5.324
Zuid-Holland	Gouda	4.845	3.313	8.158
Zeeland	Middelburg	1.020	429	1.449
West- en Midden-Brabant	Breda	3.511	1.398	4.909
Oost-Brabant	Helmond	2.310	722	3.032
Limburg	Maastricht	2.094	558	2.652
Landelijke totaal		46.922	19.793	66.715

Tabel 2.

WIE BELT HET AMK?

Iedereen kan contact opnemen met een AMK. Maar dat gebeurt zelden door een lid van het gezin waar kindermishandeling speelt, of door het mishandelde kind zelf. Het grootste deel van de adviesvragen en meldingen voor onderzoek komt van beroepskrachten, mensen die tijdens hun werk contact hebben met kinderen en/of hun ouders. In 2005 werd bijna tweederde van alle onderzoeken in gang gezet na een melding van beroepskrachten. In 2013 is dat gestegen naar bijna

driekwart van de onderzoeken, namelijk 73,3 procent. De beroepskrachten ontvingen 55,7 procent van de adviezen. Dat aandeel is al een aantal jaren min of meer gelijk.

Ook mensen uit de privéomgeving van een gezin nemen contact op met het AMK: burens, kennissen of familie. Ruim een kwart (26 procent) van alle onderzoeken in 2013 is gestart omdat zij het AMK hebben gebeld.

Achtergrond van de personen die in 2013 contact opnamen met het AMK

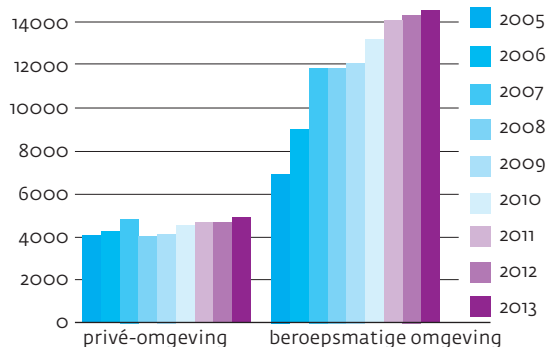
Categorieën	Adviezen	Onderzoeken
Kind zelf of ander kind in het gezin	0,0 %	0,1 %
Ouder of ander volwassen gezinslid	0,1 %	0,6 %
Iemand die kind en/of ouders uit privéomgeving kent	44,2 %	26,0 %
Iemand die kind en/of ouders beroepshalve kent,	55,7 %	73,3 %
waaronder:		
Algemeen Maatschappelijk Werk	3,1 %	1,6 %
AMK	3,2 %	6,1 %
Bureau jeugdzorg (exclusief AMK)	6,3 %	3,2 %
Geestelijke Gezondheidszorg (jeugd en volwassenen)	3,4 %	2,2 %
Huisarts	2,7 %	1,6 %
Jeugdgezondheidszorg	4,1 %	2,9 %
Jeugd & Opvoedhulp / Overige JHV-organisaties, geen BIZ	2,5 %	1,4 %
Peuterspeelzalen en kinderdagverblijven	0,8 %	0,3 %
Leerplichtambtenaar	0,5 %	0,4 %
MEE	0,7 %	0,5 %
Onderwijsvoorzieningen	7,8 %	4,8 %
Politie	2,2 %	33,9 %
Vrouwenopvang	0,3 %	0,4 %
Ziekenhuis	11,7 %	8,5 %
	100 %	100 %

Tabel 3.

°Een AMK kan zelf een onderzoek naar kindermishandeling in gang zetten als bijvoorbeeld na afsluiting van het dossier blijkt dat de situatie (ondanks in gang gezette hulpverlening) niet verbeterd is. Het AMK voert dan opnieuw een onderzoek uit naar kindermishandeling. Ook als een gezin verhuist en wordt overgedragen aan een ander AMK, is het (eerste) AMK de melder voor onderzoek. Een AMK kan ook zelfs adviesvrager zijn. Dit gebeurt vooral als een gezin met onbekende bestemming vertrekt en dan bij alle AMK's als 'advies' geregistreerd wordt voor het geval dit gezin elders opduikt. Ook kan een AMK-medewerker haar of zijn collega, die deskundig is op een bepaald terrein, om advies vragen. Opmerking bij het getal van de GGZ van 3,4% (2012: 1,93%): Door een wijziging in indeling lijkt het alsof deze categorie sterk is gestegen. Echter 0,2% is het gevolg van een daadwerkelijke stijging, de rest het gevolg van een gewijzigde indeling. Opmerking bij het getal van Jeugd & Opvoedhulp 2,5% (2012: 1,52%): Door een wijziging in indeling lijkt het alsof deze categorie sterk is gestegen. Echter 0,5% is het gevolg van een daadwerkelijke stijging, de rest het gevolg van een gewijzigde indeling.

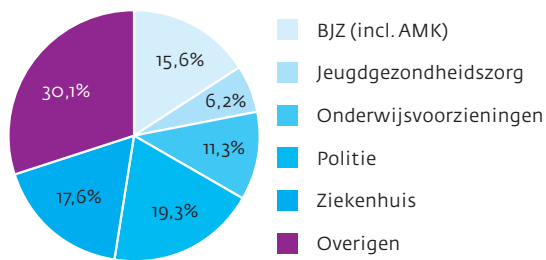
Het aantal onderzoeken, dat is gestart na een telefoontje van mensen uit de privéomgeving, is sinds 2005 licht gestegen (figuur 2). De beroepskrachten vormen een zeer grote, diverse groep. Huisartsen, vrouwenopvang, Geestelijke Gezondheidszorg, medewerkers van kinderdagverblijven, leerplichtambtenaren en verloskundigen, medewerkers in verslavingszorg, schoolmaatschappelijk werk, algemeen maatschappelijk werk, psychiatrische klinieken, peuterspeelzalen, slachtofferhulp. Overal waar mensen beroepshalve in aanraking komen met gezinnen. Figuur 3 laat zien dat relatief veel contactnemers afkomstig zijn van ziekenhuizen, politie, jeugdgezondheidszorg, onderwijsvoorzieningen en Bureaus Jeugdzorg (BJZ). Samen nemen zij 70 procent van alle eerste contacten vanuit de beroepsmatige omgeving voor hun rekening. De politie nam daarbinnen altijd al het grootste deel van de contacten voor haar rekening. In 2013 is dat deel met 1,4% gestegen naar 19,3% van alle eerste contacten door beroepskrachten. De jeugdgezondheidszorg neemt juist minder van de contacten voor haar rekening. Het aandeel van de jeugdgezondheidszorg is van 7,5% in 2012 naar 6,2% in 2013 gedaald. De overige 30 procent is afkomstig van een groot aantal andere organisaties.

Eerste contactnemer voor meldingen voor onderzoek

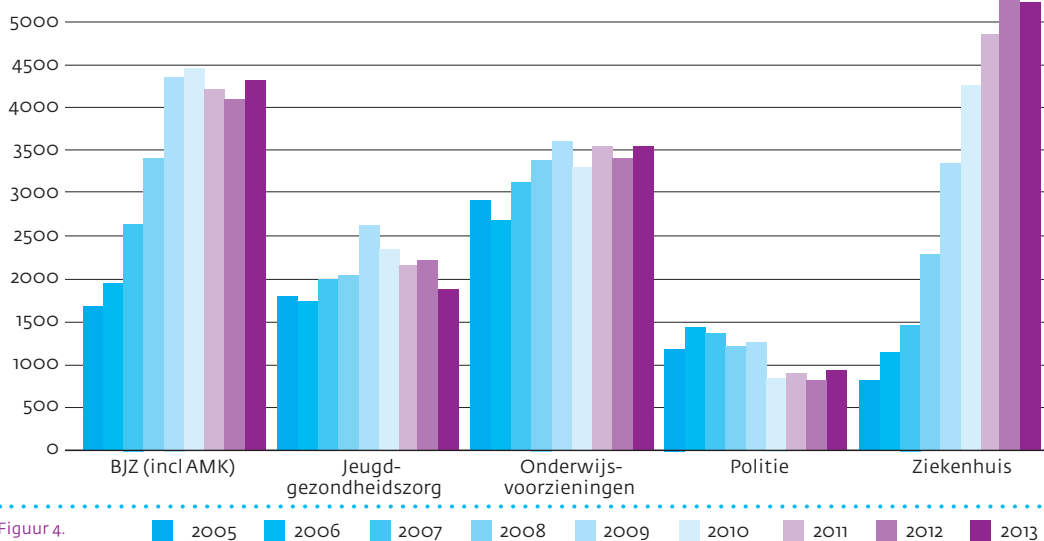
Figuur 2.

Eerste contactnemer vanuit beroepsmatige omgeving

Figuur 3.

Eerste contactnemer bij adviezen

Figuur 4.

In de figuren 4 en 5 zien we hoe de 'eerste contacten' met het AMK van deze vijf grote beroepsmatige melders zich sinds 2005 ontwikkelden, onderscheiden naar adviezen (figuur 4) en onderzoeken (figuur 5).

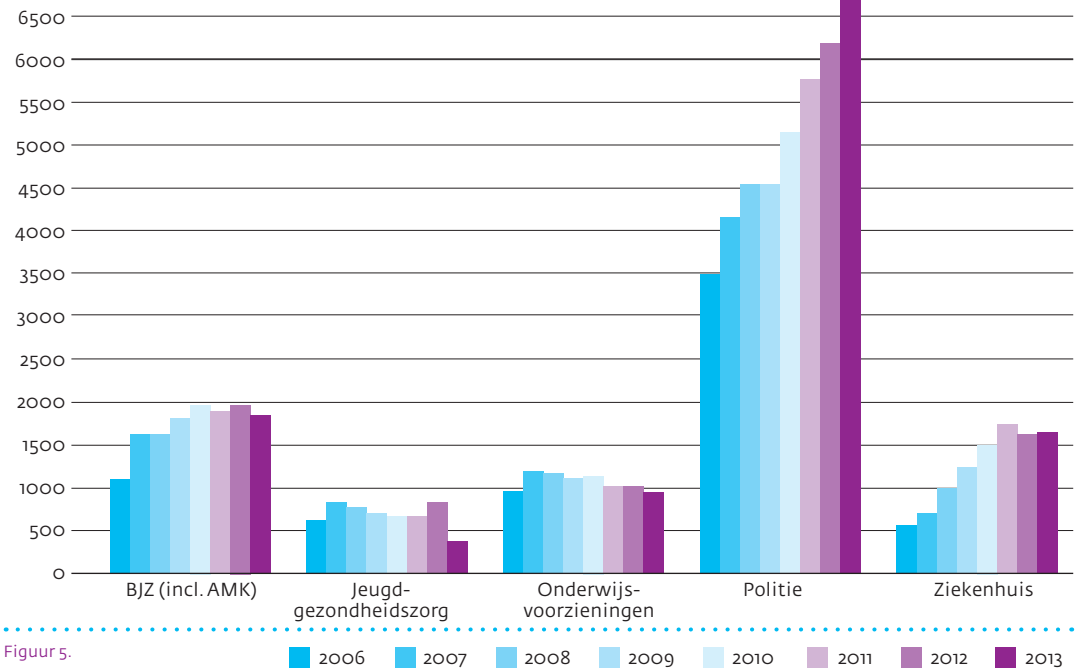
Figuur 4 laat zien dat het aantal adviesvragen door het ziekenhuis en de jeugdgezondheidszorg zijn gedaald en door BJZ en de politie zijn gestegen. De verschillen ten opzichte van vorige jaren zijn echter minimaal. De toename van de meldingen door BJZ is onder andere toe te schrijven aan betere registratie.

De intensieve samenwerking en de goede landelijke afspraken tussen AMK en politie werpen al jaren vruchten af. In figuur 5 is zichtbaar dat in 2013 de politie steeds vaker een vermoeden van kindermishandeling meldt voor onderzoek.

In 2013 is het aantal meldingen door het ziekenhuispersoneel opnieuw gelijk gebleven. De meldingen voor onderzoek naar een vermoeden van kindermishandeling

vanuit de jeugdgezondheidszorg is verhoudingsgewijs al jaren klein, maar in 2013 bijna gehalveerd ten opzichte van 2012. Vanuit de AMK's is de indruk dat de jeugdgezondheidszorg steeds beter in staat is om zelf de mogelijke bedreiging in te schatten en hierop actie te ondernemen. De meldingen door het AMK zijn voornamelijk zaken die het AMK al eerder heeft onderzocht en waarbij het AMK na verloop van tijd nagaat of de situatie voor het kind is verbeterd. Dit is noodzakelijk, omdat het bij kindermishandeling en met name bij verwaarlozing gaat om hardnekkige patronen. Als blijkt dat de situatie na deze eigen check of na een nieuwe melding niet verbeterd is, heropent het AMK het onderzoek.

Eerste contactnemer bij onderzoeken

Figuur 5.

VORMEN VAN KINDERMISHANDELING

'Kinder mishandeling' is een verzamelterm voor verschillende vormen van mishandeling. In tabel 4 staat de indeling die AMK's gebruiken en is weergegeven hoe vaak de verschillende vormen van kindermishandeling zijn geregistreerd. In de praktijk is vaak sprake van een combinatie van deze vormen. Een voorbeeld: een

kind wordt lichamelijk verwaarloosd én is getuige van geweld in het gezin. Dit kind is voor beide vormen meegeteld in onderstaande tabel. 'Getuige van gezinsgeweld', affectieve en pedagogische verwaarlozing zijn vormen van kindermishandeling die in 2013 het meest aanleiding zijn om te bellen naar het AMK.

Aard van de mishandeling bij melding voor onderzoek (in aantallen en procenten) 2013		
	Onderzoeken*	Procenten
Lichamelijke mishandeling	4.741	7,8 %
Lichamelijke verwaarlozing	4.346	7,2 %
Psychisch geweld	5.917	9,8 %
Affectieve verwaarlozing	6.396	10,5 %
Pedagogische verwaarlozing	17.540	28,9 %
Seksueel misbruik	1.172	1,9 %
Getuige van geweld in gezin	14.631	24,1 %
Münchhausen-by-proxy	63	0,1 %
Meisjesbesnijdenis	36	0,1 %
Overig / anders	5.663	9,3 %

Tabel 4. | Dit betreft in totaal 33.571 kinderen waarvoor het onderzoek is afgerond in 2013 (zie tabel 7).

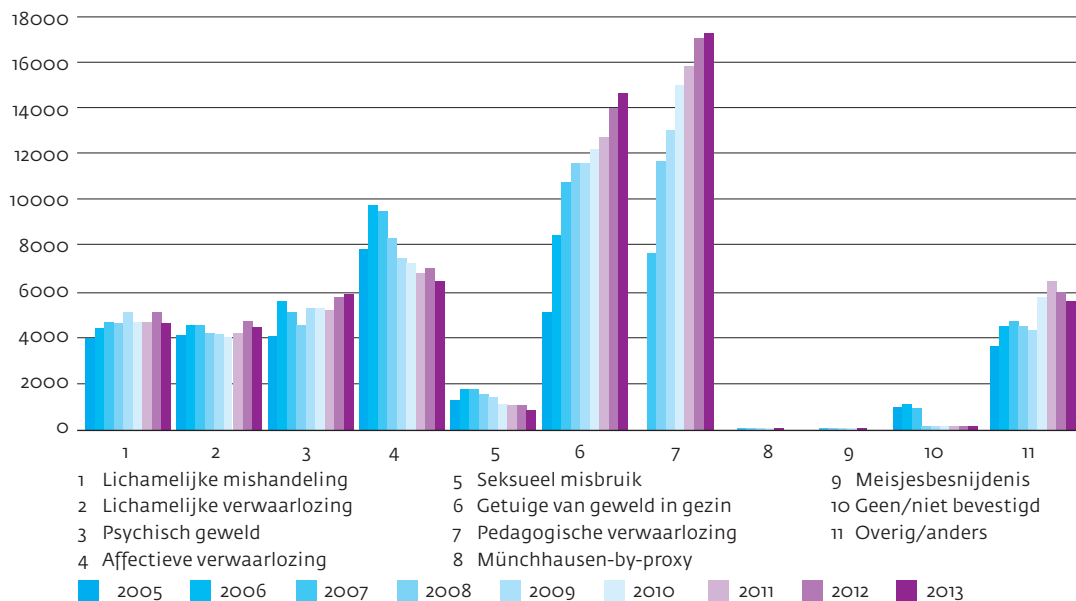
Figuur 6 geeft de cijfers weer in een staafdiagram afgezet tegen de voorgaande jaren. Te zien is, dat door melders de afgelopen jaren vaker vermoed wordt dat kinderen slachtoffer zijn van pedagogische verwaarlozing. In 2013 speelt dat een rol bij 52 procent van alle 33.571 kinderen gemeld voor onderzoek. Ook het getuige zijn van geweld in het gezin is vaker reden voor melding: voor 43 procent van de kinderen werd dit gemeld bij de aanvang van het onderzoek. Het is inmiddels algemeen aanvaard, dat het voor kinderen net zo schadelijk is om getuige te zijn van geweld tussen de ouders, als om zelf het slachtoffer te zijn. De stijging van de cijfers van kindermishandeling wordt voor een groot deel veroorzaakt door het in toenemende mate onderkennen door professionals en publiek dat deze twee categorieën ook kindermishandeling zijn.

Het AMK is een meldpunt voor vermoedens over kindermishandeling. In tabel 4 en figuur 6 is opgenomen wat er gemeld is. Van belang is ook het resultaat van het onderzoek: in hoeveel gevallen is wat gemeld is ook aangetroffen? Tabel 5 geeft de aard van kindermishandeling bij zowel aanvang als bij het afsluiten van het onderzoek weer. Zichtbaar is dat de aard van kindermis-

handeling zoals die gemeld is, in verschillende mate wordt bevestigd door het onderzoek. Aard van de mishandeling die niet bevestigd wordt betreft in de eerste plaats gevallen waarbij de melding onterecht is, omdat er geen mishandeling vastgesteld is. Het kan ook zo zijn dat de aard van de melding anders is geworden. Er is dan wel sprake van kindermishandeling, maar na onderzoek blijkt de aard van de mishandeling anders te zijn dan door de melder vermoed. Zo kan na onderzoek blijken dat er geen sprake is (geweest) van lichamelijke mishandeling zoals door de melder werd vermoed, maar wel lichamelijke verwaarlozing. De aantallen "melding bij aanvang" van tabel 5 sluiten dus niet één op één aan bij de aantallen "bij afsluiting onderzoek".

In tabel 5 is hier wel een percentage opgenomen van de vormen van mishandeling die bevestigd zijn in onderzoek omdat dit wel een indicatief beeld hiervan geeft. Opvallend is bijvoorbeeld dat de vier vormen van kindermishandeling waarbij de mishandeling het minst wordt bevestigd door onderzoek, alle liggen op het gebied van de lichamelijke vormen van kindermishandeling: lichamelijke mishandeling, lichamelijke verwaarlozing, seksueel misbruik en meisjesbesnijdenis.

Aard van de mishandeling (voor gemelde jongeren)

Figuur 6.

Aard van de mishandeling bij melding en afsluiting onderzoek in 2013

	Melding bij aanvang	Bij afsluiten van onderzoeken	% bevestigd in onderzoek	% van onderzochte kinderen
Lichamelijke mishandeling	4.741	2.927	61,7 %	8,7 %
Lichamelijke verwaarlozing	4.346	2.663	61,3 %	7,9 %
Psychisch geweld	5.917	4.038	69,0 %	12,0 %
Affectieve verwaarlozing	6.396	4.796	75,0 %	14,2 %
Pedagogische verwaarlozing	17.540	15.209	86,7 %	45,3 %
Seksueel misbruik	1.172	637	54,4 %	1,9 %
Getuige van geweld in gezin	14.631	13.485	92,2 %	40,2 %
Münchhausen-by-proxy	63	43	68,3 %	0,1 %
Meisjesbesnijdenis	36	17	47,2 %	0,1 %

Tabel 5.

De derde kolom geeft aan hoe vaak een vorm van kindermishandeling is aangetroffen. Bij deze percentages gaat het niet om onderzoeken, maar om kinderen. Dus bij 2927 van de onderzochte kinderen is een vorm van lichamelijke mishandeling vastgesteld. Dat betreft 8,7% van het totaal onderzochte kinderen (33.571). Dit percentage is in kolom van tabel 5 weergegeven door het AMK in 2013. Kinderen kunnen slachtoffer zijn van meerdere vormen van kindermishandeling. Bijvoorbeeld: van de in 2013 33.571

onderzochte kinderen (zie tabel 7) heeft 45,3% te maken gehad met pedagogische verwaarlozing, maar mogelijk ook met lichamelijke verwaarlozing. Het aantal bevestigde gevallen van meisjesbesnijdenis betekent niet dat dit om 17 gevallen gaat waarin het meisje besneden is. Het betekent meestal dat het onderwerp in het betreffende gezin wel een rol heeft gespeeld, maar dat ouders zijn voorgelicht over het feit dat het in Nederland verboden is en welke ingrijpende gevolgen een besnijdenis voor het meisje heeft.

HOE OUD ZIJN DE KINDEREN EN ZIJN HET JONGENS OF MEISJES?

In 2013 deed het AMK vrijwel even vaak onderzoek naar mogelijke mishandeling van jongens als van meisjes (tabel 6). Die verdeling is al jaren min of meer hetzelfde. Bij 1,46 procent is het geslacht nog onbekend: het gaat hier om ongeboren kinderen die uit voorzorg bij een AMK gemeld worden, bijvoorbeeld omdat de moeder drugsverslaafd is. Meldingen voor onderzoek naar

kindermishandeling gaan vaak over meerdere kinderen uit één gezin. In 2013 zijn bij de 19.793 AMK-onderzoeken die zijn gestart (zie tabel 1) 33.507 kinderen betrokken. Sinds 2005 is die verhouding min of meer gelijk gebleven: één onderzoek gaat gemiddeld over 1,6 tot 1,7 kinderen.

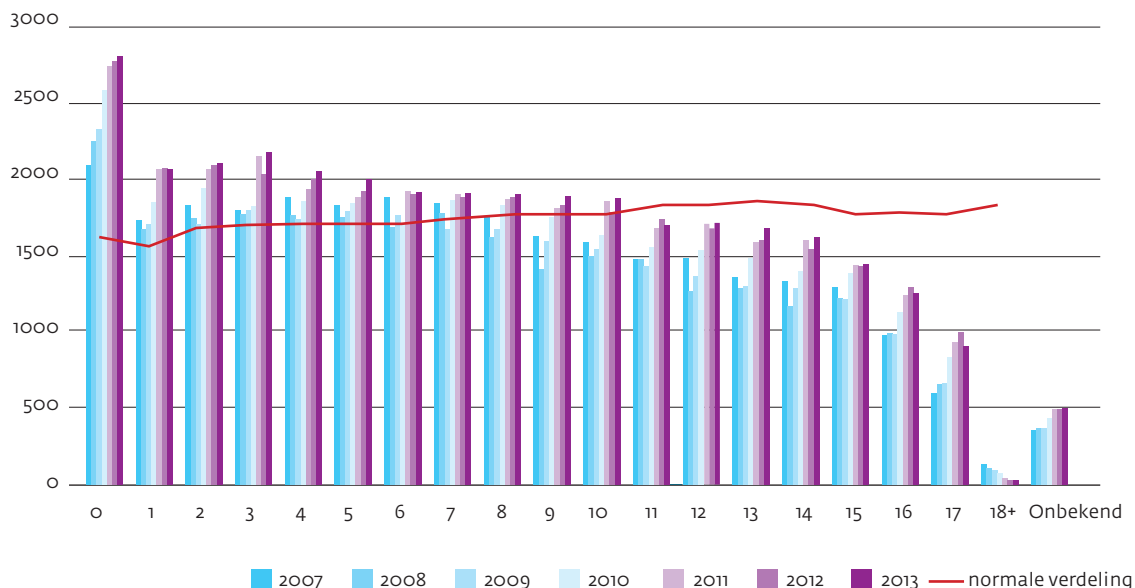
Geslacht kinderen waarvoor onderzoek is gestart in 2013

Geslacht	AMK	AMK	Nederland*
	Aantal	Percentage	Percentage
Jongen	16.958	50,6%	51,2%
Meisje	16.060	47,9%	48,8%
Onbekend	489	1,5%	
Totaal	33.507	100 %	100 %

Tabel 6.

* Aantal kinderen in Nederland op 1 januari 2013. Bron: CBS.

Leeftijd kinderen bij onderzoek

Figuur 7.

Mensen bellen het AMK met zorgen over kinderen van alle leeftijden. In figuur 7 is per leeftijdsgroep te zien voor hoeveel kinderen het AMK sinds 2005 onderzoek heeft gedaan. De rode lijn geeft aan wat de verdeling zou zijn indien alle meldingen voor onderzoek gelijkmatig verdeeld zouden worden over alle leeftijdsgroepen waarbij de verdeling berekend is met behulp van de leeftijdsverdeling van de jeugdigen in Nederland (bron: CBS, 1 januari 2013). Hieruit blijkt dat verhoudingsgewijs kinderen onder de 9 jaar vaker gemeld worden. Uit figuur 7 blijkt ook dat de meeste meldingen voor onderzoek gaan over de allerjongsten, vooral baby's die nog geen 1 jaar oud zijn. Het aantal onderzoeken voor deze meest kwetsbare groep is sinds 2007 sterker gestegen dan voor andere leeftijdsgroepen.

Het AMK heeft sinds een aantal jaren veel meer aandacht voor de risico's op mishandeling die nog ongeboren kinderen lopen. Daarom heeft het AMK op lokaal niveau protocollen afgesproken met organisaties die te maken hebben met bijvoorbeeld verstandelijk beperkten, verslaafde aanstaande moeders en psychiatrische patiënten. Uit voorzorg melden zij deze 'risicozwangerschappen' bij een AMK. De meldingsbereidheid voor deze zeer kwetsbare groep is groot: mensen beseffen dat hierdoor veel schade voorkomen kan worden.

DE LEEFSITUATIE VAN DE KINDEREN

Bijna 38 procent van de kinderen waarvoor in 2013 een onderzoek is gestart, woont bij beide biologische ouders. Vrijwel evenveel kinderen waarvoor een onderzoek is gestart, leven in een éénoudergezin. Dat zijn er opvallend veel, want in Nederland is slechts 20,3 procent van de gezinnen met kinderen een éénoudergezin (bron: CBS, 1 januari 2013). Verder woont ruim 11 procent van de kinderen waarvoor het AMK onderzoek deed in een samengesteld gezin. Elk jaar verandert deze verhouding in zeer beperkte mate. Maar over de jaren heen is een duidelijk beweging gaande. Verhoudingsgewijs komen steeds minder kinderen waarvoor een onderzoek is gestart uit een gezin met beide biologische ouders. Van 2007 tot en met 2013 is dat percentage gedaald van 39,6 naar 37,9 procent. Steeds meer kinderen komen daarentegen uit een éénoudergezin, een samengesteld gezin of een situatie met co-ouderschap. Deze percentages voor deze leefsituaties zijn van 2007 tot en met 2013 respectievelijk gestegen van 38 naar 38,5 procent, van 8,1 naar 11,2 procent en van 1,3 naar 2,2 procent.

De percentages bij kinderen waarvoor het AMK adviezen heeft gegeven, zijn redelijk vergelijkbaar. In vergelijking met de onderzoeken gaan de adviezen verhoudingsgewijs wat vaker over kinderen met co-ouderschap en minder over kinderen in samengestelde gezinnen.

WAT ZIJN DE RESULTATEN VAN AMK-ONDERZOEKEN?

Een onderzoek van een AMK kan verschillende uitkomsten hebben. In 2013 bleek in 2.540 (7,6 procent) van de afgesloten dossiers dat geen sprake was van mishandeling. De mishandeling van een kind kon in 3.680 (11 procent) gevallen niet worden aangetoond. Maar ook het tegendeel werd niet bewezen: het AMK kon niet voldoende informatie achterhalen. Daarom volgt het AMK deze zaken na afsluiting van het onderzoek nog enige tijd en start, als daartoe aanleiding is, opnieuw

een onderzoek naar kindermishandeling. In 2.774 (8,3 procent) gevallen stopte de mishandeling van het kind nog voordat het AMK zijn dossier afsloot.

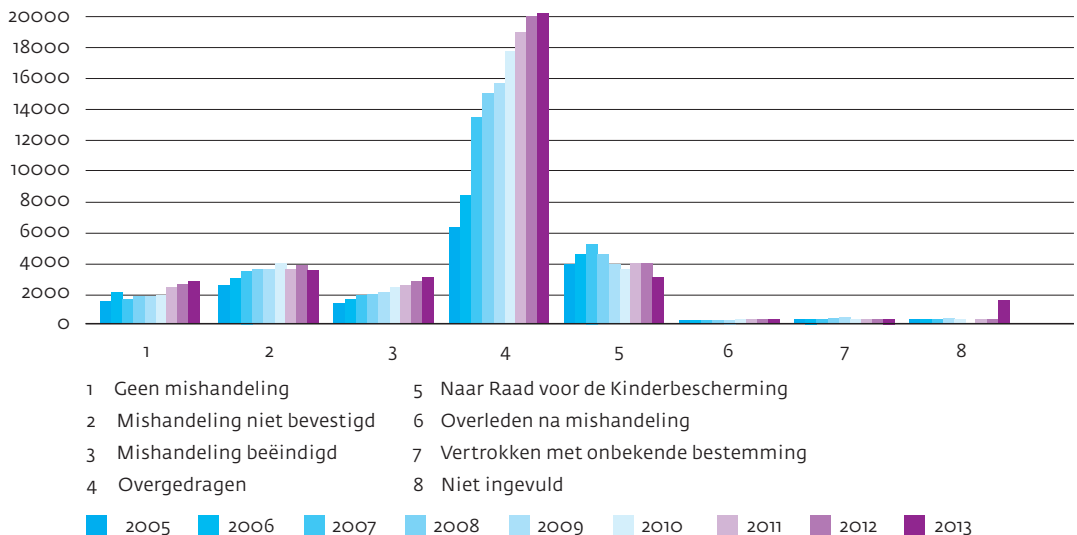
In december 2013 is een verfijning van de registratie van de situatie bij afsluiten ingevoerd door een groot deel van de AMK's. De andere AMK's zijn in 2014 gevolgd. Dit heeft tot gevolg dat voor 2,5% van de kinderen waarvoor een onderzoek is afgerond in 2013 de afsluitgegevens

Situatie onderzochte kinderen bij afsluiten dossier in 2013

	Absoluut	Percentage
Geen mishandeling	2.540	7,6 %
Mishandeling niet bevestigd	3.680	11 %
Mishandeling beëindigd	2.774	8,3%
Overgedragen	20.159	60%
Naar Raad voor de Kinderbescherming	3.340	9,9 %
Overleden na mishandeling	6	0 %
Vertrokken met onbekende bestemming	169	0,5 %
Niet ingevuld	903	2,7 %
Totaal	33.571	100%

Tabel 7.

Resultaat bij afsluiten dossier

Figuur 8.

volgens de "oude" systematiek ontbreken. De gegevens in tabel 7 hebben daarom betrekking op het overgrote deel van de onderzochte kinderen in 2013, namelijk 97,5 procent. In tabel 7 staat wat de situatie was bij het afsluiten van de onderzoeksdossiers in 2013. Direct daaronder geeft figuur 8 de resultaten weer van de afgesloten onderzoeken sinds 2005. Van de 2,5% zijn nog geen afsluitgegevens volgens de nieuwe systematiek opgenomen.

Ouders werken niet altijd vrijwillig mee aan de hulp die voor het kind essentieel is. Dan vraagt het AMK de Raad voor de Kinderbescherming, hierna de RvdK genoemd, de noodzaak van een beschermende maatregel te onderzoeken. De RvdK kan vervolgens de kinderrechter verzoeken om zo'n maatregel voor een kind te nemen. Meestal is dit een ondertoezichtstelling. Op die manier kan de rechter helpen de veiligheid van het kind te waarborgen. In 2013 kwamen 3.340 (9,9 procent) van de onderzochte kinderen bij de RvdK terecht, deels nadat het AMK had geprobeerd de hulp vrijwillig op gang te brengen. In andere gevallen kon op basis van de informatie uit het eerste contact al geconcludeerd worden dat vrijwillige hulp niet haalbaar of niet toereikend zou zijn, zodat het AMK direct contact heeft opgenomen met de RvdK. Ook kwam een vermoeden van kindermishandeling soms terecht bij het AMK en meldde een andere instantie de zaak vervolgens ook bij de RvdK, nog voordat het AMK haar onderzoek had afgerond.

Zoals in figuur 8 te zien is, is het aantal gevallen waarin het AMK een verzoek tot onderzoek doet bij de RvdK in 2013 licht gedaald, namelijk van 11,9 naar 9,9 procent. Dit aantal is conform het landelijke beeld dat het aantal ondertoezichtstellingen daalt. Er wordt steeds vaker met een motiverende aanpak (drang) geprobeerd ouders tot meewerken te bewegen. Voor het overgrote deel van de kinderen, 20.159 (60 procent), is vrijwillige hulp op gang gebracht of voortgezet tijdens het onderzoek door het AMK. In figuur 8 is zichtbaar dat deze groep kinderen sinds 2005 het sterkst gestegen is. Bij hen kon mishandeling soms wel, soms niet aangetoond worden. Toch vond het AMK

vrijwillige hulp (via een Bureau Jeugdzorg of via een instelling voor volwassenhulp) nodig en stemden de ouders daarmee in.

In 2013 zijn 169 (0,5 procent) kinderen met of zonder de gezinnen tijdens het AMK-onderzoek met onbekende bestemming vertrokken. In 2013 zijn zes kinderen waarnaar een onderzoek was gestart, overleden als gevolg van de mishandeling.

TERUGBLIK OP NEGEN JAAR AMK

Sinds 2005 is het aantal adviezen én het aantal onderzoeken door het AMK sterk gestegen. Mishandeling wordt sneller en beter gesignaleerd door alle betrokkenen in het veiligheidsstelsel rondom het kind, zowel vanuit de privé-omgeving als beroepskrachten. De aard van de gemelde mishandeling in de afgelopen jaren is veranderd. Pedagogische verwaarlozing en getuige zijn van geweld in het gezin zijn voor een groot gedeelte verantwoordelijk voor de stijging. De meldingen die bij het AMK binnenkomen, gaan meestal over die twee vormen van mishandeling. Een verklaring daarvoor is dat een groeiend aantal mensen beseft dat ook dit kindermishandeling is. Opmerkelijk is dat sinds 2005 steeds vaker onderzoek wordt gestart voor de allerjongsten, inclusief de ongeborenen. Het aantal onderzoeken voor baby's stijgt nog jaarlijks. Deze kwetsbare groep heeft voor iedereen die betrokken is bij kinderen topprioriteit. De terugblik maakt ook duidelijk dat het AMK minder vaak een verzoek tot onderzoek indient bij de RvdK. Het percentage schommelde tussen de 10 en 12 procent en zit inmiddels onder de 10%. Het AMK brengt indien enigszins mogelijk vrijwillige hulp op gang, met instemming van de ouders. Dit komt overeen met de belangrijke taak van het AMK om een vangnet te zijn voor alle gevallen van kindermishandeling en die met de minst ingrijpende middelen te stoppen. Als de bescherming van het kind dit eist, treedt het AMK echter ook doortastend op. De veiligheid van het kind staat altijd voorop. Uit de cijfers blijkt dat het AMK zijn 'vangnet-taak' goed vervult.

VOORUITBLIK

Negen jaar AMK heeft een grote bijdrage geleverd in de aanpak van kindermishandeling. Er is een sterke professionaliseringslag gemaakt in die jaren. De volgende stap is de transformatie gericht op een betere samenhang in de aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld. De nieuwe Jeugdwet, die geldt vanaf 1 januari 2015, zorgt voor een samenvoeging van de AMK's en SHG's in nieuw te vormen Advies en Meldpunten Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK). De gemeenten worden hiervoor verantwoordelijk. In de transitiefase wordt gewerkt aan een verbetering van de beleidsinformatie voor na 1-1-2015. Nauwkeurige cijfers zullen bij gaan dragen aan een adequate inzet van het AMHK binnen het lokale (jeugd)beleid.

OVER KINDERMISHANDELING

Ook in uw buurt kan kindermishandeling voorkomen. Wat moet u dan doen? Hoe herkent u kindermishandeling? En vooral: hoe weet u zeker dat er echt kinderen mishandeld worden?

Om met die laatste vraag te beginnen: dat weet u vaak niet honderd procent zeker. Kindermishandeling is maar in een beperkt aantal gevallen heel duidelijk. Juist daarom geeft het AMK ook advies. U kunt een AMK bellen en uw vermoedens, maar ook uw twijfels voorleggen.

De AMK-medewerkers hebben veel ervaring met allerlei soorten kindermishandeling. Zij kunnen over het algemeen goed inschatten of een onderzoek nodig is. Vaak overleggen ze met u of er andere oplossingen zijn.

Soms is een gesprek met de ouders al voldoende om vrijwillige hulp in gang te zetten. Ouders beseffen zelf soms niet dat ze hun kind mishandelen, bijvoorbeeld als het gaat om 'affectieve verwaarlozing'. Kinderen die niet of nauwelijks geknuffeld worden, vaak toegesnuwd: ook dat is volgens de wet mishandeling. Zodra ouders zich realiseren wat dit voor de ontwikkeling van hun kind betekent, staan ze vaak wel open voor hulp en begeleiding.

Tot slot het antwoord op de eerste vraag 'Wat moet u dan doen?': neem bij een vermoeden van kindermishandeling altijd contact op met het AMK. Kindermishandeling komt in Nederland ruim 119.000 keer per jaar voor. Veel kinderen krijgen geen hulp, omdat niemand iets doet. Eén telefoontje naar het AMK kan voor hen een wereld van verschil maken.

COLOFON

Uitgave: Jeugdzorg Nederland, 2014 | Vormgeving: Taluut, Utrecht
Drukwerk: Zalsman, Zwolle

MEER WETEN OVER KINDERMISHANDELING?

Een aantal websites biedt meer informatie over kindermishandeling. U vindt ze via www.amk.nl

Op deze website en op www.jeugdzorgnederland.nl kunt u het AMK-jaaroverzicht van 2013 en eerdere jaren downloaden.

BUREAU JEUGDZORG EN AMK

Elk Bureau Jeugdzorg heeft binnen haar organisatie een Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK). Een AMK is er voor iedereen die met zorgen en vragen over kindermishandeling rondloopt. Zij kunnen direct het AMK in hun provincie of grootstedelijke regio bellen: 0900 - 123 123 0 (5 cent per minuut).

Advies- en Meldpunten Kindermishandeling (AMK)

HEEFT U VRAGEN OVER DIT JAAROVERZICHT?

Neem dan contact op met:

Jeugdzorg Nederland

Postbus 85011

3508 AA Utrecht

tel. 030 - 298 34 00

e-mail info@jeugdzorgnederland.nl

www.jeugdzorgnederland.nl